

Sereniss. principis Alberti Austriae archiducis VII. Brabantiaae ducis I. laudatio funebris

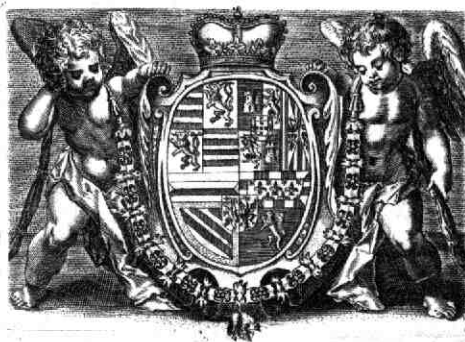
<https://hdl.handle.net/1874/9485>

3

SERENISS. PRINCIPIS
ALBERTI
AVSTRIÆ ARCHIDVCIS VII.
BRABANTIÆ DVCIS I.
LAVDATIO FVNEBRIS:

D I C T A
A LAURENTIO BEYERLINCK
Canonico & Archipresbytero Ecclesiæ
Cathedralis Antuerpiensis,

In exsequiis eiusdem ibidem honorificè celebratis ab
vniuerso Clero, Senatu & Populo, die XIX. Augusti,
anni M. DC. XXI. postquam ille viuere desisset
Iulij præcedentis die XIII.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA.
M. DC. XXI.

3
A M P L I S S I M I S

A C

PERILLVSTRIBVS DOMINIS

P R Æ S I D I

E T

S E N A T O R I B V S

S A N C T I O R I S C O N S I L I I

I N B E L G I O

L A V R E N T I V S B E Y E R L I N C K

Canonicus & Archipresbyter Ecclesiæ

Cathedralis Antuerpiensis,

se & hæc sua dicat consecratque.

ERENISSIMI *Archiducis*
ALBERTI, *desideratissimi*
PRINCIPIS *noſtri*, *heu pri-*
dem erepti! exſequias hîc inimus,
AMPLISSIMI DOMINI,
& *in ijs LAVDES lacrymis mi-*
ſtas more & amore dedimus. Vtraſque ad AM-
PLIIT.VV.fero, & *ut adferrem, titulus & argu-*

A 2

men-

*mentum ducebant. LAUDES sunt laudatissimi
 PRINCIPIS, & qua desiderium extincti repo-
 nant, LACRYMÆ. Neque aliis quàm Vobis de-
 bebantur, qui in alto illo culmine Olympum hunc
 sustinetis, quem is humeris vestris imposuit: &
 cuius etiam, dum adhuc viueret, simulacrum pru-
 dentia & integritatis splendore extulistis; quem
 nunc mortalitate defunctum, ceu Parentem alte-
 rum (ita iure omnes debemus) lugetis. Si qua voce
 aut stylo per me omissa (quis enim finis aut modus
 in inuio hoc laudationis salo?) aut verbo solum
 emissa, in animos vestros excutienda immittite;
 & postumam hanc erga Optimum Piissimùm-
 que PRINCIPEM cultus mei pietatem, & cum
 eâ deuoti erga AMPLIT. VV. adfectus monu-
 mentum admittite. Antuerpia, VIII. Kal. Sep-
 temb. anni M. DC. XXI.*

5
SERENISS. PRINCIPIS

ALBERTI

AVSTRIÆ ARCHIDVCIS VII.

BRABANTIÆ DVCIS I.

LAVDATIO FVNEBRIS.

N ad luctum redimus, AN-
TISTES REVERENDIS-
SIME, & lacrymas quæ ex
nupero funere PHILIP-
PI III. Regis Catholici,
oculis adhuc hærent, ino-
pinatò resumimus, omnisque ad repetitas ex-
sequias sexus & ætas venit, atque non tam ad
hæc nouæ pompæ miracula spectanda, quàm
ad communem Orbis Christiani orbitatem
deplorandam certatim accurritur. Adestis ne-
ciam cantaturi REVERENDE, NOBILIS,
ac RELIGIOSE COETVS. Adestis Belgicæ
nostræ, & ciuitatis huius luctum, & pietatem

A 3 ve.

vestram, erecto hoc in loco hon orarij tumuli
 mausoleo testaturi, atrati SENATORES.
 Quin & augustissimæ huius Aedis vestitus
 concolor dolorem auget, & suspensa sacratissimæ
 turribus æra querulo murmure cælum pul-
 sant. Cælum etiam ipsum nouo hoc funere,
 obortis subito densioribus nimbis, in lacrymas
 resolui videtur. O inauspicatum nuperi si-
 deris portentum! O dirum mortalibus omen,
 Cometam! Non sine causâ, dum infestam nu-
 per facem panderet, vultus in cælum erexi-
 mus, tenuitque sollicitos omnium animos,
 dum per continuas noctes statione seruatâ ad
 nos rediret, cui tandem exitia & clades desti-
 naret. Quippe non vno funere expiatae illius
 minæ, in Principum capita desequiit, qui tristis-
 simum illius aut fatum, aut nuntium ineuita-
 bili necessitatis lege exceperunt. Hactenus
 enim & MATTHIAM Cæsarem inuictum,
 eiusque fratrem MAXIMILIANVM, Princi-
 pes potentissimos; mox PAVLVM V. verè
 Optimum Maximumque Pontificem; PHILIPPVM
 denique III. Regem Catholicum
 feralis coma obuoluit: donec versatâ tandem
 Prin-

Principum virorum vrnâ, egressa fors, Sere-
 nissimum Archiducem ALBERTVM PRIN-
 CIPEM nostrum, inter bonos Principes
 optimum, inter pios sanctissimum, inter
 fortes maximum, inter egregios prudentissi-
 mum, clementissimum, & publicæ quietis
 amantissimum terris eripuit, cæloque reddi-
 dit. Regnator omnium Deus, cuius obstetri-
 cante manu tortuosus coluber eductus hanc
 molem ambit, cui signa cæli famulantur, hoc-
 cine ad potentiæ tuæ miraculum deerat, vt
 flos ille Principum, gemma Ducum, vnicum
 Belgarum, imò & humani generis delictum
 ALBERTVS moreretur? & quidem eo tem-
 pore moreretur, quando calamitatum om-
 nium pænè obliti, tranquillitatis diu expecta-
 tæ commodis fruebamur; & vt ultrà fruere-
 mur, sperare nos iubebat PRINCIPIS inte-
 gritas, & in omnes beneficentiæ pacisq̃ue stu-
 dium: cùm nunc eo ablato, solitis furiis ex-
 cienda timeatur hostium perfidia, belli que fa-
 ces semel extinctæ, apertis Iani foribus, accen-
 dendæ existimentur.

— *Sed quid Pietas irata sinistris*

Cali-

Calicolis furit? —

Iob 8. *Numquid Deus supplantat iudicium? aut omnipotens subuertit quod iustum est?* Immobili lege humanarum rerum ordo feritur: cui obsistere velle, stultum esto; obmurmurare, impium. Hanc vitæ conditionem sumpsimus, vt quam nascendo accepimus, deponamus iubente & repetente magno illo Stratego: cuius prima lex, stare decreto. Verùm impotentior ea medicina est ab inuictâ necessitatis regulâ desumpta, vt iacturam nostram refarciat, quam tanti PRINCIPIS orbitate fecimus; vt dolorem leniat, quem tam funesto funere excepimus. Amisimus non tam PRINCIPEM, quàm PATREM; non tam Dominum, quàm contubernalem: & bello & pace inclytum DUCEM. Cuius in cultu, sensu, sermone modestiam, in moribus grauitatem, in agendo prudentiam, in præcipiendo æquitatem, in exsequendo clementiam, splendorem in publicis, in priuatis moderationem, pietatem erga Deum, Diuos, Tempia; beneficentiam erga omnes, ceteri Principes quibus ille ad has virtutes exemplum fuit, mirabuntur faciliùs, quàm

quàm imitabuntur. Nos certè dum ea refricabimus, oblectabimur quidem memoriâ illius, quòd talem ac tantum Principem habuimus, vnicum ceterorum Principum phœnicem; qui & famâ fruetur quam meruit: sed dolorem eò ampliùs exulcerabimus, quòd frequentiùs moderationem quâ præfuit, exemplum quo profuit, solatia quæ adtulit, calamitates quas abstulit, oculis subiiciemus. O * diem deteriore ^{* 13. Jul. 1621.} lapillo munerandum! occupet eum caligo, & inuoluatur amaritudine, quo acerbus elongatâ nobis discessus tui PRINCEPS SERENISS. nuntius aures omnium verberavit, tēque mortalitatis farcinâ exutum, querulâ voce significauit. Diem, inquam, qui quòd nobis exstitit acerbior, eò expectationi tuæ cumulatior; quando ad originem tui reuersus, illibatum felicitatis æternæ decus, quod in terris, vitam sine labe ducendo, quæsiuisti, es consecutus: eoquē nauigium appulisti, vnde nulum deinceps naufragium pertimescas.

Agite igitur AVDITORES, cælo receptus ARCHIDVX ALBERTVS hanc obsequij nostri pietatem intuetur. Tibi PRÆSVL Re-
 B ueren-

IO SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
uerendiss. vobis *Reuerendi Domini, ac Religiosi*
Patres, & Amplissimo huius vrbis *Senatui*
Populoq; exsequias eunti, gratias agit maxi-
mas, maiores patrocínio suo apud commu-
nem Deum relaturus; quòd tantâ deuotione,
tam pio adfectu, tam religioso cultu, deuotio-
nem, adfectum, cultumque quem superstiti
exhibuistis, etiam maiorem postquam super-
esse desiit, vltro exhibeatis. Et quamuis non
nisi humilem sarcophagum tumulumq; quo
corporis reliquiae conderentur, sine titulis aut
purpuræ notâ, extremis testamenti tabulis,
quâ erat modestiâ, postulauerit; facitis tamen
quod PRINCIPÍ optimo, quod PARENTI
meritissimo, quod clementissimo DYNASTÆ
facere debetis, Ampliff. CONSULES; incerti-
num parem obsequij funebris pietatem vm-
quam aliàs sitis impensuri. Neque deerit quæ
isthæc charitatis officia rependat. non enim
totus à nobis abiit ALBERTVS, non totus
discessit. habemus paternæ sollicitudinis pi-
gnus, & velut amoris obsidem Serenissimam
coniugem, HEROINAM inter omnes sui se-
xus verè Principem, comitate & benignitate
erga

erga omnes, magnæ illius ISABELLÆ Diuorum catalogo inscriptæ, æmulam : pietate & deuotione in Deum & Sanctos, CLARAM: generosæ indolis nobilitate, EVGENIAM. hæc enim nomina iam olim recens natæ obtigerunt, quòd eam mater ISABELLA VALESIA, HENRICI II. Galliarum Christianissimi Regis soror, pridie diei qui B. virgini CLARÆ sacer, eniteretur: sub quod etiam tempus potentissimus Regum PHILIPPVS II. pater, ^{Anno 1566.} sacras diui EVGENII Martyris & Episcopi Toletani reliquias, è Galliâ in Hispaniam translatas, amplissimo apparatu, cultuque religiosissimo, humeris Regiis sacrae sarcinae subiectis, quod omnem pompæ amplitudinem excedit; haud secùs quàm Dominicam Crucem Heraclius Imperator ex Perside restitutam, Ierosolymam; in pristinam suam sedem ædemque intulit. Itaque non est quòd animum despondeamus, dum salutaris hæc VRANIA Belgicæ adspirabit: quæ velut imperio cum defuncto coniuge diuiso, dum ille cælum tenet, hæc nostra moderabitur, impressâ cum suâ, vt quam Deus & Natura ei largâ manu

12 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
indulserunt, tum maritalis virtutis imagine.
Tollet ergo (spem non modò, sed & fiduciam
concepimus) tollet inquam, aut sustinebit im-
minentia nobis bella ISABELLA: improui-
sam impendentemque periculorum nubem
ferenitatis suæ radiis CLARA dispellet: & cre-
ditum sibi populum generoso benevolentia
sinu, vt nomini suo respondeat, EVGENIA
complectetur.

Sed quò feror? Iussus eram sollenni hac fu-
neris frequentatione laudatissimi PRINCIPIS
emeritas laudes, & ex iis luctum persequi, ne-
que id *mercede, quàm conductæ sicut alieno in fune-
re Præficia*; aut fictâ, sed verâ pietate, quam
amisso PARENTI debemus; & penè in gratu-
lationem excurrebam & plausum. Adeò trepi-
dè munus hoc laudationis tanti PRINCIPIS
suscepi, vt nisi recusandi pudor àudacem red-
deret, numquam hanc celocem tam vasto
narrationis pelago commissem, quam vereor
nimio dicendorum æstu forbendam. Verùm
cùm apud illos dicerem, quibus tanti PRIN-
CIPIS virtus iamdudum affulsit: eo loco di-
cerem, vbi ille munificentia suæ nuper exsta-
re

re voluit insigne monumentum, quo Collegij huius censum annum, fundi quem fortuita diluuius olim merferat, accessione (nisi fortè malignitas temporum huic Pietati etiam obstat) augeri, & ex hac statione egresso suffragiorum adminicula impendi iussit: denique is ego dicerem, apud quem egregio donatio eiusdem PRINCIPIS beneficentia se aliquando effudit; vela explicavi, & quod Cræsi filio accidisse legimus, vt naturâ elinguis in verba prorumperet animosâ sicarij in patrem comminatione permotus, fiduciam mihi comparavi, vt in hoc æquor descenderem, & confuse viam aliquam laudationi designarem.

Etenim si ab ipsis ALBERTI PRINCIPIS nostri primordiis velut è portu soluero, & per Austriacæ gentis triumphos & altioris Genij Principes, quorum per augusta Imperia numerantur aui, qui Leges, Reges, Cæsares dederunt, ratem hanc deduxero, nullum vñquam finem inueniret narratio. Non enim à fabulosis commentis eius cunabula ad Herculem Priamumque deducta auspicerer; sed ad potentissimos Galliarum Reges, & Habsburgicorum

14 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
Comitum veterem & perillustrem profa-
piam, primam generosi huius sanguinis indo-
lem referrem. Dicerem quoque RVDOL-
PHOS, ALBERTOS, MAXIMILIANOS:
dicerem FERDINANDOS, CAROLOS,
PHILIPPOS, quibus, vt omittam trophæa
innumera, ad gloriã satis sit, quòd iam dudum

--CHRISTIADVM *mutaret pondere moles,*
Ni foret AVSTRIACÆ gentis suffulta columnis.
Equidem

Te decet Imperium, gens AVSTRIA, fortiter illo
Vsa diu.

Quippe à RVDOLPHO ALBERTI cogno-
mento SAPIENTIS filio, qui notâ in Sacro-
rum ministrum extremum viaticum ægro de-
ferentem pietate, stirpem hanc propagauit, in-
tra trecentos hos circiter annos, XII. IMPE-
RATORES Occidentis per ætatum successio-
nes numeramus; quorum eminentia facta,
quibus orbi Christiano affulserunt, posterì lo-
quentur, & ad feros nepotes transmittent.
Fuit autem inter hos MAXIMILIANVS II.
FERDINANDI primogenitus, optimus Im-
perator, Archiduci ALBERTO parens, cuius

in Rempub. Christianam egregia merita, licet tacuerimus nos, frequentes aduersus AVSTRIACI sanguinis immanissimos hostes victoriæ & triumpho, ac plurimum insuper Regnorum felicia incrementa (nam vix vnico anno exacto, tres ordine coronas accepit) duraturo elogio decantabunt. Coniugem habuit MARIAM CAROLI istius V. filiam, PHILIPPI II. Catholici germanam, cùm naturæ tum animi ornamentis excultam Heroïnâ, ac matronalis verecundiæ custodem fidelissimam, & ex eâ liberos xv. raro fecunditatis exemplo, rariore Dei beneficio, sustulit. è quibus RVDOLPHVS & MATTHIAS nuper Imperij fasces tenuerunt: ERNESTVS vtriusque Pannoniæ, & Belgicæ dein nostræ moderatione nuper eheu! perfunctus cum vitâ etiam fuit. à MAXIMILIANO quoque altero filio, quem Teutonici Ordinis & stemmatis Proceres in supremum administrum adsciuerant, tributum suum insuper natura exegit. Archidux verò ALBERTVS prioribus superstes, illorum quoque famam benè factorum gloriâ extendit, dum docuit sempiternam, &
pænè

16 SÉRENISS. PRINCIPIS ALBERTI

pænè inuiolabilem suæ Gentis fecunditatem, nouarum semper virtutum accumulatione locupletem. Natus est autem ALBERTVS inter Austriae Archiduces eius nominis Septimus, in nouâ Austriae ciuitate quam Neostadium vocant, anno post incarnatum Verbum nono & quinquagesimo supra millesimum & quingentesimum, mensis Nouembris die XIII. quo etiam die Q. Fabium Max. Consulem, memorabilem triumphum duxisse, veterum Annales prodiderunt. Renatus salutari aquâ & Spiritu sancto, nomen ALBERTI accepit; quòd eum cognominem B. ALBERTO Ratisbonensi Episcopo, quem summa eruditionis omnigenæ gloria vniuerso orbe MAGNUM esse & appellari fecit, piissimi progenitores desiderassent: nisi altiùs huius nuncupationis originem ad primos, longâque Archiducum serie succedentes Austriae Archiduces transmittamus: quibus ALBERTVS iste posthumâ virtute si non præluxit, certè velut coruscum aliquod sidus illuxit: nequedumtaxat oris mentiç; similitudine (hanc enim à Franciæ Regibus ad huius stemmatis Principes deriu-

Anno
1559.

riua-

riuatam ferunt) Austriacos expressit, sed magis exemplo, quiq̄ue felicissimè ei crebrò obtigit, maximarum rerum euentu. Qui primus Imperij fasces cum Archiducis titulo tenuit, ALBERTVS fuit ex RVDOLPHO etiam Primo. Sed qualis ALBERTVS? XII. præliorum victor, re & agnomine TRIVMPHATOR. Qui huius nominis Secundus Austriam gubernauit, stirpemq̄ue pænè collapsam propagauit, SAPIENTIS cognomen meruit, & solus Austriacarum ditionum heres fuit. Tertius Archidux ALBERTVS, à capillorum propendentium iubâ CVM TRICA dictus, bella quæ suæ genti cum Bauariæ Ducibus erant, compescuit: optimarum artium egregius admirator & amator, Gymnasium quod Viennæ hodie floret, exstruxit, & annuo vectigali instruxit, DOCTIQ̄UE titulum assecutus fuit. Quartum ALBERTVM rara Pietas extulit, quâ in Palæstinam, loca vbi pedes Domini steterunt adoraturus, excurrit. Sed & Procopij facinosam manum, quâ Morauiam infestabat, numerofo exercitu fudit, PATIENTIS & MVNDI MIRABILIVM nun-

18 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
cupationem fortitus. Qui autem primus Re-
gnum Bohemiæ armato milite ingressus, Pro-
ceres pro Casimiro Polono rem agentes (fata-
les namque huic Regno tumultus cum Regi-
bus) subegit, & Imperio quod obtinebat adie-
cit, ALBERTVS V. fuit, cognomento H O-
NORIFICVS. Sunt qui RELIGIOSVM ap-
pellent, à demissâ sanctimoniâ, quâ & officia
Ecclesiastica cum Clericis persoluebat, &
Hymnos in publico concinebat. Sextum à li-
beralitate, quæque Principem ornat clemen-
tiâ, MITEM, & NIMIE-LIBERALEM, ab
huius virtutis excessu dixere. Definiuit AL-
BERTORVM non nomen modò, sed & virtu-
tum insignia ALBERTVS Septimus Austriæ,
Burgundionum & Brabantia Primus DVX:
vt qui pulso Antonio notho, Lusitaniæ Re-
gnum affectante, classeque memorabili fuga-
tâ quâ Vlyssiponam adoriebatur, vt omittam
hoc loco Belgicas expeditiones, & auspicata
stratagemata, & inducias funesto huic insuper
bello præstitas, TRIUMPHATORI iure cense-
bitur. Quin & SAPIENTEM, DOCTVM,
PATIENTEM, MVNDI MIRACVLVM,
HONO-

Anno
1589.

HONORIFICVM, RELIGIOSVM, MAN-
SVETVM, MVNIFICVM, adeoq̄ue Maiorum
sibi cognominum titulis imaginibusq̄ue illu-
strem, quæ porrò adferemus domi militiaeque
gesta, demonstrabunt: scietque omnis poste-
ritas, inter Austriæ Archiduces Septimum, in-
ter Brabantiae & Belgarum Principes Primum
hoc tempore ALBERTVM fuisse, cui priori-
bus auorum titulis Pietas, Pacisq̄ue ardor no-
men addiderit, ALBERTVM PIVM & PA-
CIFICVM indigetauerit.

Transactis itaque in summo Cæsareæ maie-
statis splendore, inter maxima Imperij deco-
ra ætatis tyrociniis, primos & floridos annos
politioribus studiis consecrauit: vt iam Latini
sermonis puritatem calleret, vernansq̄ue inge-
nium in decurrendis præteriti temporis An-
nalibus, & qui ad Christianam virtutem, quò
viuendo peruenire à cunabulis summopere
contendit, impellerent, Scriptoribus versandis
desudaret. Exhinc in litteras & litteratos pro-
pensus, ingenia artesq̄ue, quod Vespasiano lau-
di datur, fouit vel maximè: cuius testes pro-
ducerem Belgicas Athenas, Louaniensem

Academiam, nisi omnibus in ore esset, quâ prudentiâ, quâ prouidentiâ non ita pridem sacrarum profanarumque litterarum Prælectoribus annua salaria luculentiora hîc constituerit, dignitates quoque & honestissima congiaria detulerit. Quid exspectemus, quàm egregiam illam & regiam Leonis Græcanici vocem & votum? *Vtinam meis temporibus eueniat, ut militum stipendia in doctores artium absumantur!* Eueniat, ô Principes! neque maius vobis, subditisque præsidium, quàm ab hac palæstrâ. Latinitati aliorum quoque idiomatum peritiam adolentes anni in ALBERTO iunxerunt, ita vt neminem mirari oporteat, & velut stupere in vnico Mithridate, quòd variorum Principum & Gentium Oratores, proprias natalis sermonis dialectos ac vocem depromentes admitteret, & sine interprete expeditos à se dimitteret. Siquidem selectiorum Scriptorum reuolutione imbuebat animum, quoties à grauissimis negotiis feriabatur: sollicitus non tam de Regiis Palatij ornamentis, quàm de Palladij eruditioribus libris. quorum etiam dum apud nos fuit, raram magis, quàm

am-

amplam supellectilem, ne dicam thesaurum congeffit, vt etiamnum supra tria voluminum millia in librario conspiciantur. Sentiebat sapientissimus PRINCEPS, quod ante illum ALPHONSVS Aragonum Rex sensit, *Optimos consiliarios esse libros, à quibus sine metu, sine gratiâ, qua nosse & scire cupimus, ex fide & integrè accipimus.* Arma quoque & armorum iura in his proponi, & velut in speculo vultum, ita & mentem componi ad alienam virtutem. De Alexandro Plutarchus testatum reliquit, maioribus eum à præceptore Aristotele, eiusque præceptis, quàm à Philippo patre præfidiis instructum, in Persas mouisse. Quare quod de Augusto Cæsare Aufonius, de Principe nostro iure dixerimus:

*Bellandi fandiq; potens ALBERTVS, honorem
Bis meret, vt geminos titulos; qui prælia Musis
Temperat, & Geticum moderatur Apolline
Martem.*

Educatus inter prosperioris fortunæ blandimenta ALBERTVS, exemplo iam suo docere cœpit, etiam inter aulæ strepitus luxumque sacraria esse, è quibus sanctissima vitæ institu-

ta deriuentur, dum ille in maximis opibus temperantiam, in voluptatibus quæ has comitantur pudicitiam, in vitæ libertate continentiam exerceret, & adfectus ipsos in potestate haberet. Neque enim superior aut nostra ætas ignorat, summam in sensu pariter & cultu modestiam, quam ille adsumpsit etiam in alto constitutus, & obsecundante fortunæ vento. Nihil adulationi, prô omnium aula- rum pesti! nihil consultoribus, præterquam ad virtutes Principe dignas, detulit, vnus animi, qui dux & Imperator vitæ est mortalium, culturæ attentus. Nec enim vllis vmquam illecebris, quas prona in vitium natura in sinum colligit, habenas laxauit, vt ijs non dico non succumberet, sed neque incumberet aliquando; in tantum recti peruiçax, vt quid in moribus distortum ignoraret. Quid? quòd memor fragilitatis huius, quâ summos perinde atque imos æquari sciebat, postquam Archiducatum Austriæ, & dependentes inde Prouincias MATTHIÆ fratris & Cæsaris morte ad se deuolutas, cum Imperio ab Electoribus delato, FERDINANDO reliquisset; ô Archiducem

cem melioris æui! extremum id etiam voluit, vt exanimum corpus suum, quando iubente Deo tale foret extra Ducalem suam urbem Bruxellam, in Palatium deduceretur, stipatum humili comitatu, & XIII. dumtaxat funalibus accensis, quorum XII. è communi cerâ ad memoriam Apostolici numeri, albicante decimo tertio in Deiparæ Virginis honorem, deferretur. Aderat nihilominùs cum hac moderatione vultus immoti in aduersis perinde ac prosperis reuerentia, quam totâ vitâ retinuit. ita, vt quamuis accessu facilis, sermone comis, alloquio blandus esset, nihilominùs accedentibus venerationem, locuturis formidinem, anxietatem temerariis, solâ compositi vultus maiestate incuteret. Castitatem autem, magnum, quia rarum, Principum ornamentum, ita rigidè ante coniugium, & in eo seruauit, vt etiam fœdus pepigisse cum oculis suis videretur, vt ne cogitaret quidem de virgine, & ne leuem quidem obscœni rumoris in se fabulam daret. Recolebat Bacchylidis poëtæ dictum: *Vt egregius pictor speciosum vultum effingit, sic pudicitia celsius consurgentem vitam*

exornat. Hæc tamen virtus non in PRINCIPIS nostro solùm fuit, sed à gentis radice propagata in hunc ramum defluxit. Siquidem MAXIMILIANVM Primum Austriam sic verècundum ab illicito contactu & adspectu extitisse perhibent, vt cùm corpore esset pulcherrimus, nemo eum viderit detectum, aut nudum. neque erat ab hac mente alienus ALBERTVS: vt qui numquam se resectum contingi passus ab his, quorum ministeria in aliis admittebat; & tertio ante mortem die, vni illorum in mandatis dederit, mortuo sibi feminalia priùs induceret, quàm exenterari cadauer contingeret. ita magnum illum Cæsarem,

Ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites,
 sinum ad ima crura deduxisse, vt confossus honestiùs caderet, & inferiorem etiam corporis partem velasse, auctor est Suetonius. O curam pudoris, etiam cùm abesset pudor! Hinc si quos alienum torum violasse, aut illicitis amoribus detineri, rumore acceperat, nullâ interpositâ morâ à conspectu suo, imò & Palatio excedere iubebat, publicisq; muneribus

bus indignos censebat. quomodo de BAL-
 DVINO ex Flandriæ Comite Byzantij Impe-
 ratore referunt, quòd bis qualibet hebdoma-
 de per præconem edixerit, ne quis in Palatio
 pernoctaret, qui alienam mulierem attigisset.
 Castitati pietas præsidio erat, quæ si in vllò ex
 magnâ illâ stirpe, singularis in hoc ARCHI-
 DVCE fuit. Pietatem voco Dei cultum, quem
 εὐσεβειῶν Græci: qui tamen & erga parentes S. August.
lib. 10. De
ciuit. c. 1.
 officiosè se habet. Erga vtrosque habuit Ar-
 chidux ALBERTVS. Et vt eam hoc loco præ-
 teream, quam in Deum variè testatus, magis
 opportuno mox adserendam; Parentibus non
 in tenerâ modò ætate, verùm remoto iam cu-
 stode, & bullâ Dîs laribus donatâ ita obsecu-
 tus fuit, vt à PHILIPPO II. Rege, & auun-
 culo, apud quem inclyti eius nominis & indo-
 lis fama percrebuerat, euocatus, in Hispaniam Anno
1570.
 cum sorore ANNA concesserit. Vbi septen-
 nium propè commoratus, à GREGORIO XIII.
 laudatissimo sanctissimoque Pontifice, S. R. E. Anno
1577.
 titulo S. Crucis Ierosolymitanæ Cardinalis in-
 stitutus, purpurâ donatur, totius Regni, & Va-
 ticani Collegij applausu. Ceterùm PHILIP-

P V S II. cum fore ratus, qui sustinendo amplif-
simæ Monarchiæ oneri humeros velut Atlas
aliquis accommodaret, vt qui in rebus ma-
ximis prudentiam, in periculosis prouiden-
tiam peritiamque notissimis exemplis prodi-
disset, amplissimos eidem honores decernit,
& verecundè abnuenti ingerit.

Erant ea tempora, quando cæso in Africâ
SEBASTIANO Lusitaniæ Rege, qui Mule-
tum Regno suo per Abdemelechum patrum
fugatum, iuuenili impetu restituere aggressus
fuerat, Proceres ad alienum scepra viduata
deferre agitabant, nunc in Antonium Ludo-
uici, seu vt alij, Aloisij, de Crato filium no-
thum, nunc in alios inclinantibus suffragiis.
Plerique autem PHILIPPO Regi Lusitaniæ
diadema hereditariò competere, extincto præ-
sertim paulò etiam post SEBASTIANVM Re-
gem, HENRICO SEBASTIANI propatruo,
S.R.E. Cardinale, asserebant; quando PHI-
LIPPVS ab HENRICO Cardinale designa-
tus, & à saniori Procerum collegio iure de-
nuntiatus successor, ingenti & qui fidem ex-
cedat apparatu, cui Ferdinandum Alvarez de
Tole.

Anno
1578.

Toledo Albæ Ducem cum imperio præfecit, Lusitaniam ingressus, Vlyssiponenses Antonio adhærentes ad obedientiam, Antonium glante plumbeâ faucium ad turpem fugam adegit, armis & viribus exuit, Regnoque positus intra dierum LXX. spatium fuit. Verùm priusquam in Hispaniam, vnde triennium abfuerat, victor rediret, PHILIPPO III. filio & herede in Regni successorem præuio Ordinum assensu instituto, ALBERTVM CARDINALEM cum Proregiâ potestate Regni istius moderatorem designauit. Anno 1583. Qui ad eam prouinciam adscitus, tantâ fortitudine, prudentiâ, integritate, annos continuos decem habenas illius inflexit, vt nemo esset, qui non ad nomen Proregis exultabundus profiliret, pristinaeque calamitatis obliuisceretur. Prætereo quâ mansuetudine hærentes animis discordiarum fibras euulserit: quâ dexteritate rebellionis intestinae fluctus composuerit, non commemorabo. Tacebo insuper, quia ad alia festinat oratio, quâ vigilantiam piraticam classem, quam Franciscus Draco & fugatus Antonius, Vlyssiponam deuoraturi propelle- Anno 1589.

28 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
bant, terga vertere coëgerit. Hoc dicam: PHILIPPVM Regem prudentissimum, Proregis sui virtute excitatum, amplioribus iterùm titulis eum destinasse. nam postquam mortalem hanc cum meliore vitam commutasset Cardinalis QVIROGA, eiusque morte Toletanæ Ecclesiæ prima Cathedra Rectore destitueretur, Madritum venire iussum ALBERTVM, Ecclesiæ istius Antistitem, & Hispaniæ Primatem, ipse venienti obuius, adiecto mox Prioratu Ocratano, salutavit; & ad rerum status Consilium adscito, atque Apostolici Legati prærogatiuâ à CLEMENTE VIII. Pontifice donato, PHILIPPI filij sui venientes annos supposuit. O Principem verè hæctenus magnum! sed in his quæ supersunt dicenda, maiorem!

Anno
1593.

Dum hæc in Hispaniâ geruntur, Belgicarum Ditionum status imbecillior, repetitis eorum aliquot qui clauo hîc assidebant funeribus, indies euadebat. Scitis AVDITORES, & nimiùm eheu! scitis, quòd ex quo PHILIPPVS II. in Hispaniam discessit, quibus calamitatum tempestatibus, & ciuilium bello-
rum

rum procellis iactata fuerit hæc Reipub. Belgicæ, quæ florentissima olim, dum longâ pace floreret, nauis. Lubet ingeminare illud Threnorum:

Facta est quasi vidua domina gentium: Cap. 1.

Princeps populorum facta est sub tributo. Facti sunt hostes eius in capite, inimici eius locupletati sunt, Sacerdotes eius gementes, virgines eius squallida, paruuli eius ducti sunt in captiuitatem ante faciem tribulantis. Misericordia Domini, quia Cap. 3.

non sumus consumpti. Ceterùm Rex PHILIPPVS, memorabili victoriâ cùm ad Fanum S. Quintini, tum ad Greuelingam de Galliarum Rege obtentâ, & velut spoliis onustus, rebus omnibus hîc prudenter compositis, & in altissimo felicitatis culmine constitutis, secesserat, delatâ regiminis potestate EMANVELI PHILIBERTO Sabaudia Ducis: cui post quadriennium digresso, MARGARETAM OCTAVII Parmæ Principis coniugem suserat. Sed exoriri hac Regente, intestina quædam dissidia cœpère, belli que exiguæ faces, ex prætensâ à quibusdam factiosis non minùs, quàm facinorosis, Religionis libertate; accensæ, domesticum ignem, qui mox in tabulata

30 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
tectumque desæuiit, excitarunt. Cui restin-
guendo cùm REX ipse profectioem pararet,
& fecisset profectò, atque vtinam fecisset! nisi
imperitorum consiliis dissuasus, FERDINAN-
DUM Albæ fortissimum bello Ducem, cuius
suprà cum elogio meminimus, reuocatâ post
octo annorum regimen MARGARETA, cum
exercitu misit. Sed cùm ille hoc Belgicæ vul-
nus ense recidere, & ab integrâ parte gangræ-
nam repellere, insuetâ Belgis seueritate (quæ
cum delectu, & maturè, nonnumquam Rei-
publice causâ adhibenda est) contendit, omnia

In peius ruere, & retrò collapsa referri.

Excepit ergo imperium Albani LVDOVICVS
REQVESENIVS, Castellæ Regni Commen-
dator (militiæ is titulus est) quod Medinæ
Cæli Princeps cum classe aduectus, suscipere
detraçtauerat. Verùm REQVESENIVS, trien-
nio nondum exacto, vitâ & imperio defun-
ctus, Belgij Ordinibus mandato regio fasces
reliquit, donec IOANNES AVSTRIACVS
hac Præfecturâ donatus, & victoriâ hîc apud
Gemblacum de rebellibus, & alterâ priùs ad
Naupactum de Turcis magis celebri clarus,

imma-

immaturâ morte abreptus , laceram Belgicæ carinam , & iam puppi proraque destitutam , magno illi ALEXANDRO FARNESIO , cuius virtuti & fortitudini impar omnis oratio , reficiendam interpolandamque , quod munus annis XVI. cum laude exercuit , commisit . Successit Farnesio Principi PETRVS ERNESTVS Mansfeldiæ Comes , sub CAROLO V. Cæsare in Tunetanâ expeditione armorum Præfectus , longo rerum vsu venerabilis senex . nam annum LXXX. excefferat : sed annum vnicum emensus , ERNESTO Archiduci ALBERTI Cardinalis germano hæc gubernacula concessit . qui sanè Princeps , quâ erat moderatione , industriâ , consilij maturitate hos tumultus repressurus fuisset , nisi abrupto velut à texente vitæ stamine , vix vndecim mensium Præfecturæ superuixisset . Eo mortuo PETRVS HENRIQUEZ Fontium Comes , qui paucis antè mensibus à REGE ablegatus in Belgium venerat , clauo manum admouere cœpit : donec eum CARDINALI ALBERTO expectatissimo Principi , Lusitanæ prudentissimo Proregi , summo Pro-

uincia-

32 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
uinciarum consensu & gaudio regendum tra-
didit.

Anno
1596.
11. Febr.

Venit igitur communibus omnium votis
& honoribus (vos alloquor Senatores, qui hos
etiam exhibuistis) acceptus ALBERTVS, eo
animo à REGE in Nauclerum Belgicæ mille
cladibus attritæ delectus, vt eadem regendi
moderatione, quâ Lusitaniam reduxerat, aut
in fide saltem nutantem continuerat, omni
diffidentiaæ velo amoto, fœderatos Ordines ad
clementissimi REGIS gremium, vnde rebel-
les exciderant, adducere niteretur. Sed is gu-
bernacula à pace frustra Ordinibus denuntia-
tâ exorsus, numerosum militem conscribere,
classicum pulsare, signa in Picardiam explica-
re. Vbi primùm Caletum ad Ictium Portum
munitissimum oppidum, oppidanis salutem &
fortunas pactis, occupat, & paucis pòst diebus
arcem adhuc pertinacem expugnat modicis
copiis, quam PHILIPPVS BONVS eius proa-
uus, cum XL. millium exercitu ante annos pæ-
nè ducentos expugnare non potuit. Pari cele-
ritate Ardeam Caletensis agri propugnacu-
lum, velut in conspectu HENRICI IV. Na-
uarræ

uarræ Regis, qui Feram Veromandiæ urbem antè à Fontano Comite deditioe acceptam, iam sextum mensem obsidebat, ad obsequium compulit. Mox geminatâ victoriâ elatum, & graue spoliis agmen aliò abduxit, & inopinatò in VVasiam adduxit; delusoq̃ue insigni stragemate Mauritio Nassouio Fœderatorum Præfecto, Hulstum territorij istius caput, arte & naturâ validissimum, tentat, admotisq̃ue machinis post dies circiter xxx. non obstantibus recentibus auxiliis, quæ redeuntis æstus beneficio frequentia à Zelandis accipiebat, imperio subiicit. Inierat iam alterum annum, qui nonagesimus septimus erat supra sesqui-millesimum, belli fortuna Austriacis consiliis hæctenus obsecuta; cùm ARCHIDVX vix anni fores pandente Iano, omnia in proximum ver ad bellum, cùm pacem hostis detrectaret, expediri mandat: & hibernâ tempestate nonnihil sedatâ, Picardiæ metropolim Ambianum vix horæ spatio, militari astu (iuglandibus videlicet in stationarios primo manè effusis, quos prædæ intentos ementiti agrestem habitum octodecim numero trucidabant,

E

bant,

34 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
bant, fœnarioque plauſtro deciduas trabes in
portis ſuſtinebant, donec qui in inſidiis late-
bant accurrerent) intercepti, & maximo ad
proximum bellum, quod HENRICVS Rex
moliebatur, apparatu potitur.

Interea PHILIPPVS II. conſilia quæ diu
animo conceperat de Prouinciis his bello ſub-
leuandis, valetudine cum ætate declininge,
explicanda cenſuit. quorum caput erat, expe-
dire afflictiſ rebus noſtris & Chriſtianæ Rei-
pub. harum Prouinciarum ceſſionem in Ar-
chiducem ALBERTVM. qui ſi gladio in om-
nia loca inducendus foret quæ pertinax hoſtis
tenebat, multum ſanguinis ciuiliſ effunden-
dum adhuc ſuperfuiffet. Æſtimabat autem pa-
cem, etiam cum incommodo aliquo, bello po-
tiores; & celebratiſſimam Scipionis ſenten-
tiam, cum Antonino Pio, & ipſe pius Princeps
uſurpabat, *Duram eſſe victoriam, quæ cum ci-
uim iacturâ paratur.* Igitur in votis ſe habere
ſignificauit, Sereniſſimam Infantem filiam
ſuam ISABELLAM ALBERTO Archiduci
connubio iungere, ei que patrimoniales ſuas
Inferioris Germaniæ Prouincias cum Burgun-
diæ

diæ Comitatu in dotem consignare. O sanctas sapientissimi Regis cogitationes! ô felicem auspicato hoc nexu Belgicam! quæ velut è graui somno caput attollet, fulgente in his Geminis Hesperio illo Sole. O iucundam nouorum Principum, quidni dixero Iouis & Mineruæ? in hoc orbe coniunctionem! Quid aliud desideremus ab hac Pandorâ, quàm quæ tandem per illam præstita nobis fuit, quietem? In paternâ namque domo velut in prudentiæ officinâ educata, paternæ etiam Monarchiæ negotia obiuerat, rerum ciuiliùm æquè ac bellicarum gnara. Demus hoc ISABELLÆ isti, quod aliis eiusdem nominis Heroinis tribuunt Historiæ; quibus vel innatum, vel raro beneficio indultum, hostiles inimicitias dirimere, pacemque faustis nuptiis conciliare. Fecit hoc ISABELLA CAROLI VI. Galliarum Regis filia, cuiuscum RICHARDO II. magnæ Britanniæ Rege sponsalibus, bellum conquieuit. Fecit altera ISABELLA, quæ inter PHILIPPVM IV. & EDVARDVM eorundem iterùm Regnorum Reges, bello diffidentes, connubiali fœdere interuēnit. Etiam

36 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
tertia ISABELLA hac virtute instructa, FER-
DINANDVM Cæsarem cui nupserat, ad pacis
cogitationes adhortata fuit. Quid autem re-
feram augustæ PRINCIPIS nostræ genitri-
cem ISABELLAM, PACIFICATRICIS ti-
tulum ob conciliatam inter HENRICVM
patrem & PHILIPPVM maritum pacem, ex-
tulisse? Quin si altiùs hoc maximarum He-
roinarum agmen ducendum sit, inueniemus
inter Austriæ Archiduces, ALBERTVM Pri-
mum, Tertium, Quintum, cum lectissimis
ISABELLIS auspicas nuptias celebrasse.
Quidni & Belgis auspicas fore, pacisq̃
conciliatrices arbitrabimur?

Anno
1598. in
Septemb.

Igitur hæc cogitantem PHILIPPVM, in ipso
nuptiarum apparatu, primùm validior mor-
bus, dein viribus corporis exhaustis mors op-
pressit. cuius nuntius magis animos omnium
labefactasset, nisi pro explorato fuisset, non
nisi compositis vtrimque pactis dotalibus,
connubioq̃; firmato hinc emigrasse. Ad quod
celebrandum Archidux ALBERTVS profe-
ctionem in Hispaniam adornat, suspensâ priùs
sacrâ purpurâ Virgini Matri quæ Hallæ mira-
culis

culis coruscat , idque eo ipso die, qui nunc 13. Julij
1598. &
eodem
anno in
Sept. dis-
cedit. fatalis illi fuit ; & relictâ Belgicarum rerum summâ ANDREÆ Cardinali FERDINANDI Austriae Archiducis filio. Ne verò longâ sui & futuræ coniugis expectatione Belgas remoretur , magnis itineribus , quamvis cælo incommodo , Ferrariam deuectus , à Summo Pontifice CLEMENTE VIII. cum Serenissimâ Hispaniarum INFANTE , illius vicem cum mandato gerente Sessie Principe, desponsatur. Inde Genuam digressus in Hispaniam traiecit , peractisque nuptiarum sollenniis, reditum cum augustâ coniuge maturavit. Anno
1599.
mense
Septemb. Quibus in Belgium reuersis dum pegmata molisque triumphales, sinceri adfectus & desideratæ pacis symbola præferentes, eriguntur, ac Principatus sui primordia à sollenni iureiurando , quo subditorum iura & immunitates se obseruaturos spondent, auspiciantur, omnium in se benevolentiam faciliè conciliant , eaque imperium suum communiendum decernunt. Porrò Archidux ALBERTVS, qui Gubernatorum numerum, Principatum adeptus, definiuerat, non alia quàm de pace inter Christia-

nos Principes stabiliendâ , consilia capeſſebat.

Anno
1598.

Superiori enim anno exploratis Francorum animis , HENRICVM Regem & PHILIPPVM Catholicum arma ponere, ac commune pacis bonum amplecti perſuaſerat : pertractâ

Anno
1599.

poſt in eandem ſententiam ELISABETHA, & IACOBO deinde VI. , Britannia Regibus. Reſtabat vnicum Belgium , cui conciliando omnia ſtudia conferebat. Verùm apud inſolentem & corneæ fibræ hoſtem, nihil promiſſa , nihil monita valuerunt : ſic vt crudele v-

Anno
1604.

trimque bellum vſque ad exeuntem annum milleſimum ſexcenteſimum ſeptimum protractum fuerit, Oſtendâ Flandria portu poſt triennalem obſidionem , & innumeras fortiſſimorum virorum ſtrages , intereâ ad dediti-

Anno
1606.

nem compulſâ, & Ducis Brabantia Syluâ, ac non modicâ FRISIÆ parte, vnâ cum Berckâ, aliisq̃ue ad Rhenum oppidulis, à miluis Batauicis vindicatâ.

Ceterùm concordia femina, aliquando per ARCHIDUCES extrema belli inuitè perſequentes iacta , poſtquam recenti tot cæſorum ſanguine irrigata fuiſſent , in Confœderatorum

Ordi-

Ordinum pectoribus pullulare cœperunt, & mox in gemmas, dein in flores erumpere, donec eorundem gratissimum fructum anno insequenti mense Aprili gustaremus, inducia-
Anno 1609. 9. April.
 rum pactis in annos duodecim firmatis. quæ quidem ARCHIDV CES tantâ fidei tenacitate cum infido sæpiùs hoste obseruarunt, vt ne ad latum vnguem absque religione ab ijs discedendum, aut subtilioribus consiliis illudendum, aut commodi specie insultandum putauerint. O Principes non belli & armorum, sed togæ & pacis! non tempestatis, sed quietis! Verùm dum à cædibus & sanguine Mars in Belgio feriat, Serenissimi ARCHIDV CES solliciti quâ ratione ea quæ belli rabies euertarat, in pristinum splendorem redirent, dedicata Deo templa restitui, debitumque Religionis cultum per ditionis suæ pomœria, vbi is interciderat, resumî præceperunt: & vt Religiosorum virorum cœtus, quorum precibus offensum Numen placari, quorum exemplo ad virtutem componi alij possent, celebrioribus ciuitatibus admitterentur, magnâ sedulitate effecerunt; postquam anno superiore MAT-
Anno 1607.

THIAM

THIAM HOVIVM Apostolici germinis Antistitem, etiam nuper prô dolor! ereptum, excitauerant, vt conuocato Prouincialis Cleri Senatu, ruinis Ecclesiæ suæ per saluberrima decreta occurreret, eademque diplomate suo roborassent. Ipsi quoque, tum quòd imperij fulcrum pietatem erga Deum, quam à maioribus acceperunt, agnoscerent; tum quòd ad exemplum Principis orbem componi non ignorarent, adeò sanctum, adeò religiosum cultum venerationemque in PRINCIPVM PRINCIPEM, & cælo receptos ciues, eorùmque obsequiis deuota loca exhibuerunt hactenus, vt nulla sit ingenij felicitas, quæ dicendo eadem valeat exæquare. Sciunt exteræ nationes, quæ ad Aspricollis Virginis ædem votorum ergò conuolant, religiosam PRINCIPVM nostrorum in eam munificentiam. Scimus nos ipsi dum memoriâ repetimus, quot quantisque locis sacra fundamenta iecerint, largitate subuenerint, exemplo prouocarint. Vnicum illud Excalceatarum cœnobium, quod Palatio suo contiguum ab imo solo erexerunt, argumentum donat; sic vt ad alia his temporis angustis

gustiis non sit deueniendum. Atque adeò hæ virtutes in vtroque PRINCIPVM effulsere, vt dum vnus encomia prosequimur, in alterius etiam laudem excurramus.

Hoc interim ad confertissima pietatis insignia in ALBERTO addendum superesse video, quòd licet corpusculum diuturnâ inuالتitudine quassatum circumferret, cùm & cibus ad certum ei pondus à Medicis præberetur; primùm tamen ei curæ fuerit, erga sanctissimum salutis nostræ pignus Eucharistiæ Sacramentum veneratio: vt quod in hac ipsâ ciuitate, imitatus RVDOLPHVM Primum, ægro à Parocho delatum (vidistis & applausistis ciues) pedes adhuc Cardinalis deduxit, & quotannis redeunte Iulio, quando sollenni ritu Bruxellæ circumfertur, reuelato capite, cercoque ardente, Princeps fuit infecutus, Solisque qui tunc vehementior ardorem Austriacâ pietate superauit. Quàm multiplex Pietatis studium in PRINCIPE hoc enituit? Quid? quòd supremo Maio annua vota facturus, ad Aspricollem æger concesserit, VIRGINI VIRGINVM nouendialem cultum, debitum-

F que

42 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
que beneficentiæ illius adfectum dedicavit! Il-
lius etiam erga venerandas SANCTORVM
Reliquias quàm ingens reuerentia exstitit?
Quantâ cum estimatione sacra illa pignora ha-
buerit, exhinc conficitur, quòd nec labori nec
sumtibus pepercerit in diuinum hunc thesau-
rum. Testis mihi est insigne illud Dominicæ
Crucis fragmentum, quo nescias an alibi ma-
ius, olim à BALDVINO Flandriæ nostræ Co-
mite, & Ierosolymorum Rege, Hollandiæ
Comiti, & ab hoc Egmondano Cœnobiarchæ
donatum, Coloniâ, quò per bella Harlemo
translatum fuerat, postliminiò ad ipsum anxie
multumque desiderantem delatum. Testes
B. Martyris ALBERTI, itidem Cardinalis &
Episcopi Leodiensis, nec non LIDVINÆ vir-
ginis sanctæ ossa: hæc quidem Schiedamo, illa
Rhemis singulari deuotione expetita; eorùm-
que iusta portio, per manus Auberti Miræi
huius Ecclesiæ Canonici, Montes Hannoniæ
metropolim, nuperâ peste infectos, transmis-
sa. Amplectebatur Religiosiss. PRINCEPS
SANCTOS ipsos in istiusmodi muneribus,
(verba sunt B. Athanasij) & tamquam magnâ
here-

Nota.

*Fragmentum s.
Cruis aliquando
Episcopi Har-
lemensis reperit
in*

Anno
1612.

*Item Reliquias
s. Leoduinæ ex
Schiedamo appor-
tatas.*

hereditate ditatus, lætanter recordabatur per illud animarum sanctarum vestimentum, imaginem sanctitatis. Vnde & morituro sibi, collo circumponi sacratam thecam voluit; vt vel in illo agone, cuius catastrophe in æternitatem definit, illorum subsidia deuotissimè se requirere testatum faceret, quorum Reliquias possideret.

Sed lubet hîc aliam pietatis exercitationem in re aliâ commemorare. Sciebat finem Principatus publicum bonum esse, ac moderatori Reipublicæ beatam ciuium vitam, vt monet de Repub. Cicero, propositam esse oportere, vt ea opibus firma, copiis locuples, gloriâ ampla, virtute honesta sit; ideoque in animum suum omnium curam admittebat. Cumque non ignoraret, quàm necessarius in omni Republicâ esset vsus æris alieni, quantumque incommodi sentirent, qui illud commodatò acciperent à mensis ad præstandum mutuum auctoritate Principum olim institutis: primis sui Principatus initiis, quòd mutuum accipientes subleuarentur, hortante

Anno
1600.

MATTHIA HO-
VIO Archiepiscopo Mechliniensi, vero popu-

44 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
lorum Pastore, pensionem plurium millium
que ærario soluebantur, remisit. Mox animum
adiecit ad eam mutuandi rationem, quæ com-
muni bono alibi instituta est sub nomine
MONTIVM PIETATIS; atque id breui tem-
pore effecit, vt pauperes hoc adminiculo mu-
tuum accipiendo releuantur, iamque noui
hi Montes in Belgio cacumen attollere cœpe-
rint: quos certè numquam adspiciemus, nisi
& pietatem ARCHIDVCIS respiciamus, cu-
ius præsidio solidantur. Sub hæc tempora,
Christiana & Austriaca res indifferen-
tè videbatur, igne cineri dolo per Cal-
uinianæ factionis facinorosos aliquot Archi-
mandritas variè dispersos supposito, scintillas
suas euomente, quæ Germaniam finitimasque
Prouincias depasturæ timebantur. Exuto nam-
que Bohemiæ diademate FERDINANDO
Cæsare, & Frederico Palatino in Regem per
vim adscito, ALBERTVS fortissimum Buc-
quoj Comitem, ancipiti aleâ iam pridem ino-
pinatè interemptum, in rebellem Bohemiam;
Ambrosium verò Spinolam Marchionem
Venafranum, Martis & Mineruæ sobolem,
cuius

Anno
1618.

Anno
1619.

cuius etiam virtuti & prudentiæ per vigili ple-
raque posterioribus annis in Belgio feliciter
sub Magni PRINCIPIS auspiciis patrata nos
debere fatemur, in Palatinatum ablegavit.

Qui dum CÆSARIS partes strenuè agunt,
subactis iisdem Prouinciis, de Imperij hostibus
triumpharunt. Sic & mortuo paulò antè GVI-

LIELMO Cluiæ & Iuliæ Duce, cùm turbidi

Bataui partes Brandenburgicas aduersus Neo-
burgi Principem aperto Marte fouerent, idem

Anno
1614.

Ambrosius Spinola Archiducis consilio, &
Cæsaris imperio obsecutus, exercitum addu-

xit, & Aquisgrano intercepto, Doesburgum
ac Vefaliam opulentam & munitam urbem,

Batauorum armamentario destinatum, opi-
nione citiùs occupauit.

Prudentiam verò ARCHIDVCIS in re-
bus gerendis, & in consulendo virtutem vni-

uersi Principes suspiciebant, qui per Orato-
res suos ad Aulam ipsius tamquam ad aram

confluebant, de arduis negotiis consilia ac-
cepturi. Quoties ille solo interuentu suo, &

auctoritate, cuius à magnis meritis origo,
dissidentes compescuit?quoties in alterutrum

furgentes repressit? quæ subsidia afflictis vndique rebus contulit? quæ præsidia, voce ab oraculo illo delatâ, Regnis sceptrisque alienis adtulit? Etiam apud hostes sapientiæ & clementiæ opinione celebris erat, vt iam defunctum haud secùs ac Principem & parentem suum nobiscum deplorent.

Augustin.
epist. 162.

Quantam autem erga Romanæ Ecclesiæ, *in quâ semper viguit Apostolica cathedra Principatus*, Episcopum, deuotionem & subiectionem præstiterit, etiam referrem, si non explorato apud omnes esset, quòd semper præstiterit vel maximam. Æstimabat certè cum

Lib. 4. De
Regno
Italia.

CAROLO illo religione & appellatione MAGNO, vt est auctor Sigonius, *tum demum Principes ad Augustalis excellentiæ culmen proficere, si Ecclesia Dei seruis magnificentiam suam impertiunt, eorumque studiis obsequuntur. Nihilque honorificentius*

Epist. 32.
ad Valentin.
7mp.

cum B. Ambrosio credebatur, quàm vt Imperator dicatur filius Ecclesiæ. Imperator enim bonus, inquit ille, intra Ecclesiam, non supra Ecclesiam est. Itaque verus Ecclesiæ filius ALBERTVS, illius Pontificem tamquam vniuersalis Ecclesiæ caput, Christia-

ni populi Pastorem, successorem Petri, & Orbis Episcopum, cum piissimis æui veteris nouique Principibus, agnoscebat in omnibus, quæ ad Deum pertinebant: cùm non ignoraret (quod olim HENRICVM II. Angliæ Regem Pet. Bles-
sens. epist.
136. ALEXANDRO III. Pontifici scripsisse memoratur) *Deum extulisse illum in eminentiam officij Pastoralis, ad dandam scientiam salutis plebi eius.*

Iam de AVLA ipsâ quid dicam? Erat illa, non vt pleræque Principum, in quibus vitiorum retia tenduntur, & ignea tela nequissimi iaciuntur; sed pudicitiaæ sacrarium, matronalis verecundiaæ gynæceum, modestiaæ & probitatis schola, pietatis orchestra; sic vt nec ab eâ exeundum pietatis sectatoribus, nec Arsenio alicui fuga illius ad salutem necessaria fuerit; quin potiùs ad eam venientes, quamuis per abrupta cupiditatum raperentur, ocyùs flagitiorum gurgite expediti, illustria optimarum actionum exempla in se admittebant.

Maximas virtutes quæ in PRINCIPLE nostro fuerunt, AVDITORES, per compendium dixi: plerasque quæ in illo insigniores omisi, & inter illas eligendi ad principaliora munia siue
sacra

sacra ea forent siue sæcularia, industriam & maturitatem: non enim in viliora capita iuit aliquando Archidux ALBERTVS, nec sub illo velut sub hastâ venalis magistratus pependit. Versabat quid cuiusque humeri ferrent: sanctimoniâ vitæ & prudentiæ opinione apud illum emergendum erat, & tales credebat Rebus publicis vtilissimos, quales cuiusque fama in priuatis vulgabat. In hoc æternum celebrandus, quòd duorum & viginti annorum, quibus Principatum tenuit, decursu, omnibus per Belgium primis Cathedris venerandos Antistites, Cœnobiis Abbates, primis subselliis Viros dederit, qui Sacra, Religionem, Leges in pace reuererentur & assererent, in periculis tuerentur & conseruarent. In quo & hoc admodum memorabile, quòd ad Episcoporum electionem numquam procederet, nisi Pœnitentiâ expiatus, ac S. Eucharistiâ refectus, velut cum Deo, qui omnium corda scrutatur, huius ministerij & Apostolatus directionem & consilia participaret.

Atque hæc quidem omnia de Serenissimo Archiduce ALBERTO cumulatiùs à me dicta

cta sunt : quorum tamen pleraque mentibus vestris excutienda reliqui ; vt iugi eorundem recordatione, dolorem, quem deinceps accepturi hîc estis, mitigetis. Ingredior enim locum illum in quem dubia humanarum rerum fors me vocat. Lamentabilis hæc pompa, quæ in aures meas incurrunt singultus, cursum laudationis sistunt. Imperuestigabili enim Dei Sapientiæ ita visum fuit, vt optimus ille piissimusque Principum extingueretur. O spei nostræ lubricitatem ! heu, *quantum est in rebus inane!* Fuit ALBERTVS Princeps noster Sereniss. fuit ALBERTVS Dux noster Clementiss. AUDITORES: sed fuit, heu fuit! Quid in vitâ attollimur? Ille pro thalamo regali, communem nobiscum tumulum accepit: Ducalem trabeam, cum vilissimo & pannoso Franciscani instituti cucullo, quo exanimus cadauer inuolui antè iusserat, commutavit. Exuuias superstites sine pompâ, humili sepulchro, quod ante aram sanctissimi Sacramenti, viuis in D. Gudulæ Æde Bruxellæ delegit, inferri voluit: eò felicior, quòd honores apud gratissimos, suoque funere consternatos

G

ciues

50 SERENISS. PRINCIPIS ALBERTI
ciues inuenerit, quos reiecit: neque vno tu-
mulo iaceat, sed omnium quibus præfuit pe-
toribus oculisque tumuletur. Austriacas
Prouincias, quas ad se pridem hereditario iure
deuolutas insinuauit, vti viuens, ita & moriens
FERDINANDO Imperatori cessit: cetero-
rum verò quæcumque qualiacumque ea fo-
rent, heredem ISABELLAM coniugem au-
gustissimam, quam ad Reipub. nostræ clauum
reliquit, testamento inscripsit: eamque etiam
ad illam quam semper amauit & æstimauit
Prouinciarum Belgicarum tranquillitatem,
paucis antequam ille se ad æternam compo-
neret horis, in quantum absque supremi Nu-
minis, Catholicæ Religionis, & Austriacæ Do-
mus decremento eam fieri contingeret, inte-
gris sensibus, verbisque neruosis, & paterno
adfectu est cohortatus. Quodque supremi Iu-
diciis, qui dicta factaque mortalium equâ lance
pensat, & compensat, rigidam trutinam per-
timesceret, obsecrationem sancti & tremen-
di Sacrificij, cui etiam maximarum rerum mo-
le oppressus, nullo vmquam etiam quo more-
retur die præfens non interfuit, vigesies mil-
lies

lies ad altare Domini offerri præcepit; atque ad regionem viuorum, ex hac mortalium statione, piorum precibus, supplicationibus, eleëmofynis, ceu salutaribus quibusdam alijs subuehi, extremùm postulauit. Quibus omnibus ita piè sanctèque dispositis, omnem cælo cogitationem cælo datus PRINCEPS defixit, terram que virtutum ipsius digna parum erat aut capax, filijs hominum relicturus. Vnde & repetitâ per eos qui nouissimis aderant, sacrorum librorum lectione, fatiscentem ægritudine spiritum, totis XIV. quibus lecto decubuit diebus, relaxabat, & sacrorum pignorum, quæ deferri ad se iussisse suprâ memorauimus, attractu recreatus, ac salutari Viatico instructus, esse inter mortales desiit, postquam inter eos annis pænè LXII. numquam sine laude fuisset. Atque id quidem eâ tranquillitate & constantiâ, quam semper, etiam dum pertinaciore cum morbo & articulari multorum annorum cruciatu conflictaretur, exhibuit: vt non mortuus, sed velut dulci sopore pressus videretur; neque nos deseruisse, sed aliò dumtaxat commigrasse, mox rediturus. Clausit labentes

13. Iulij
Anno
1621.

& Crucifixo hærentes oculos Inacus de Brifueilla, Theologus eximius in Ordine Prædicatorum, qui annis xxvi. à Confessionibus facris eidem fuerat, & cui etiam vnà cum Mechliniensis Cathedræ, Sanctioris Consilij & Financiarum Primatibus, paucisque aliis, paulò antè supremæ voluntatis suæ tabulas demandauerat.

Abrumpo hoc filium, AUDITORES, ne in luctum vobiscum & lamenta abeam. Quæ debetis, PIO PRINCIPII pietatis obsequia impendite: sanctamque eius fauillam, ac venerandos cineres, non lacrymis, sed eleëmofynarum balsamo, pœnitentiæ pigmentis, & orationum sacrarum odoribus perfundite. Hæc peragentibus nunc Deo propinquus Archidux ALBERTVS annuet: vouentibus Deus adspirabit, vt dum nos regendos, dum nos tegendos marito superstes, illius etiam impulsu, suscepit ISABELLA (omnium hæc vota sunt) superatis tandem pacis inimicis, securâ Christianæ libertatis tranquillitate diu perfruamur.

D I X I.

AP-

A P P R O B A T I O.

LAVDES & lacrymae in Exsequiis Sereniss.
Archiducis ALBERTI, Optimi Potentissi-
miq; Belgarum PRINCIPIS, pridem sollemniter
celebratis in Ecclesiâ Cathedrali Antuerpiensi,
dicta à Laurentio Beyerlinck, eiusdem Ecclesia
Canonico & Archipresbytero, digna sunt qua ty-
pis committantur, & divulgentur; quòd per eas
numquam satis laudandi, numquam satis lugen-
di PRINCIPIS, in variâ virtute simulacrum
aliquod exhibeatur posteris imitandum; & quid-
quid ad veri Principatus decus pertinet, ab hoc
PRINCIPE, qui id observavit, sumendum de-
monstretur. Datum Antuerpia IX. Kal. Sept.
Anno M. DC. XXI.

Zegerus van Hontzum, Canonicus
& Pœnitentiarius Antuerpiensis,
ac Librorum Censor.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. XXI.

